

Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal

HIVATALI TÁJÉKOZTATÓ

IV. évfolyam – 2010. évi 5. szám

Tartalom

Bevezető	2
Felügyeleti és Igazgatási Monitoring Főosztály tájékoztatói	3
A jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009./(XII. 14.) IRM rendelet egyes rendelkezéseiről (2. rész)	3
A határon átnyúló munkavállalás szabályai	6
Békés megyei körkép az „Út a munkához” programhoz kapcsolódó szoftver működéséről	7
A vis maior káreseményekhez kapcsolódó elektronikus rendszer működéséről	10
Hatósági Főosztály tájékoztatói	12
Néhány mondat az adóügyekben elkésett fellebbezésről	12
Az Étv. 48. § (9) bekezdése szerint jogvesztő határidő kezdetének meghatározása; a helyszíni szemle és az ügyintézési határidő	13
Szociális és Gyámhivatal tájékoztatói	15
Szociális intézmények, szolgáltatók hatósági ellenőrzésének megállapításai	15
Útmutató az emelt szintű férőhelyek visszaminősítéséhez	18
Egyes szociális ellátások esetében az egyedülálló, az egyedül élő illetve a család fogalmának értelmezése, az egy főre jutó jövedelem meghatározása	19
Szociális szolgáltatók és intézmények működési engedélyeinek 2010. évi felülvizsgálata	22
Az intézményi térítési díj meghatározása, a kerekítés szabályainak alkalmazása a térítési díjak megállapítása során	23
Gyermekvédelmi igazgatási bírság	25

Bevezető

Tisztelt Jegyző Asszony!

Tisztelt Jegyző Úr!

Bízom benne, hogy Hivatalunk Tájékoztatójának korábbi számaiban megjelent szakmai anyagok hasznos segítséget nyújtottak munkája során.

A Tájékoztató jelen számában továbbra is aktuális témákat, jogszabályváltozásokat emeltünk ki, illetve fel kívánjuk hívni a figyelmet az aktuális feladatokra, határidőkre.

Közzétesszük szakmai tájékoztatónk 2. részét a 2010. március 1-jén hatályba lépett jogszabályszerkesztésről szóló IRM rendeletben foglalt kodifikációs rendelkezések bemutatásáról, melynek 1. részét a 2010. évi 2. Tájékoztatóban olvashatták.

Bemutatjuk a vis maior káreseményekhez kapcsolódó elektronikus rendszer működését.

Ismertetjük – elsősorban a Békés megyei tapasztalatokra alapozva – a határon átnyúló munkavállalás szabályait, valamint az „Út a munkához” programhoz kapcsolódó szoftver működésének mechanizmusát.

Felhívjuk a figyelmet az adóügyekben elkészített fellebbezési kérelem megfelelő eljárásjogi kezelésére, valamint bemutatjuk a Legfelsőbb Bíróság ítéletének tükrében az Étv. 48. § (9) bekezdése szerinti jogvesztő határidő kezdetének meghatározását.

Tájékoztatót teszünk közzé a szociális intézmények, szolgáltatók hatósági ellenőrzésének megállapításairól, az emelt szintű férőhelyek visszaminősítéséről, valamint az gyes szociális ellátások esetében az egyedülálló, az egyedül élő illetve a család fogalmának értelmezéséről.

Segítséget kívánunk nyújtani a fenntartók számára az intézményi térítési díj meghatározásához.

Bemutatjuk a Gyermekvédelmi igazgatási bírság megállapítását megelőző eljárás menetét, a kiszabás során figyelembe veendő szabályokat és a bírság teljesítésének követelményeit.

Felhívjuk a figyelmet a szociális szolgáltatók és intézmények működési engedélyeinek 2010. évi felülvizsgálatára.

Remélem, hogy a Tájékoztató témakörei felkeltik érdeklődését és segítik tevékenységét.

Szeged, 2010. június 1.

Dr. Siket Judit
hivatalvezető

Felügyeleti és Igazgatási Monitoring Főosztály tájékoztatói

A jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009./(XII. 14.) IRM rendelet egyes rendelkezéseiről (2. rész)

Örömmel tapasztaltuk, hogy a Hivatali Tájékoztató februári számában megjelent, a jogszabályszerkesztésről szóló cikk 1. része visszhangot és közérdeklődést váltott ki a Tisztelt Olvasókból, ezért visszatérnénk a korábbi írásban taglalt egy-egy – úgy véljük alaposabb kifejtést, ill. pontosítást igénylő – témára is.

1./ *Helyesbítjük az alpontról* írtakat azon esetre, amikor pozitív egész számokból képzett arab sorszámokkal jelölt pontokon belül van szükség alpontokra. A R. 48. § (4) bekezdése szerint „Az arab számmal jelölt pontokon belül *a latin ábécé kisbetűivel jelölt alpontok* állapíthatóak meg.” Példával illusztrálva a leírtakat: „6. § (1) bekezdés 1. pont a) alpont” (R. Melléklete 3. 7. 2.).

Ide kívánczodik még a *pontok/alpontok maximálására* vonatkozó szabályok ismertetése:

- A latin ábécé kisbetűivel és a „)” jellel képzett pontok száma a tizenötöt nem haladhatja meg.
- „Több mint tizenöt elemű felsorolást csak pozitív egész számokból képzett arab sorszámokkal lehet megjelölni.” (R. 48. § (2) bekezdés)
- „Egy ponton belül legfeljebb tizenöt alpont állapítható meg.” (R. 48. § (5) bekezdés)

2./ Ahogy a pontoknál, alpontoknál, úgy *a bekezdések – azon belül a mondatok – maximális számának meghatározásával* is törekedett a R. arra, hogy az egyes szerkezeti egységek rövidségüknel, egyszerűségüknel fogva is áttekinthetőek legyenek, mellőzve ezzel az egyes elemek átláthatatlan szövevényének értelmezést gátló kuszaságát.

A rövid, tömör szövegezés követelményének érvényesülési esetei a bekezdéseknél, mondatoknál (R. 44§ (1)-(3) bekezdése):

- A szakasz legfeljebb hat bekezdést tartalmazhat.
- A szakasz módosítása esetén legfeljebb kilenc bekezdést tartalmazhat.
- Egy bekezdés legfeljebb három mondatból állhat.

Fontos rendelkezés, ha a szabályozás célja másképp nem biztosítható, akkor a bekezdések, mondatok számát korlátozó szabályoktól el lehet térni. Természetesen ez az eltérés kivételes, és csak a jogszabály által hordozott gondolati tartalom jobb megértését, a logikai egységességet segítheti elő, pl. előfordulhat a helyi építési szabályzatoknál egy-egy esetben.

3./ Az Olvasók részéről kérdésként merült fel a R. 9. § (4) bekezdésével, valamint 10-14. §-ával összefüggésben, hogy vajon *van-e teendő amiatt, hogy a jogszabály jelölése megváltozott*, szükséges-e a R. hatályba lépése előtt megalkotott, kihirdetett önkormányzati rendeleteket, esetlegesen a szervezeti és működési szabályzat (a továbbiakban: SzMSz) e rendelkezéseit módosítani.

A hatályos önkormányzati rendeletek – jó esetben – még átvették, illetve megtartották a 2008. január 1-jével hatályon kívül helyezett, a jogszabályszerkesztésről szóló 12/1987.(XII. 29.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 1. § (1) és (3) bekezdésében foglalt jelölést.

A 2010. március1-jei állapotot megelőző rendelkezéseknek megfelelően a helyi rendelet jelölése magában foglalja a

- jogalkotó megnevezését,
- a jogalkotó nevének rövidítését,
- a kihirdetés idejét,
- a rendelet számát,
- a rendelet megnevezését és
- címét.

Az **IM rendelet** szerint kialakított és a központilag szervezett kodifikációs képzéseken levezetett helyes megjelölése az önkormányzati rendeletnek tehát az alábbi volt:

Pl.: XXX Város Önkormányzat
5/2003.(V. 24.) rendelete
a hulladékgazdálkodásról

A **R.** által bevezetett jelölése az önkormányzati rendeletnek:

Pl.: XXX Város Önkormányzat Képviselő-testületének
5/2010.(V. 24.) önkormányzati rendelete
a hulladékgazdálkodásról

A két példát párhuzamba állítva láthatjuk, hogy

- a) amíg **a korábbi szabály** a *helyi önkormányzat jogalkotói hatáskörét* jelenítette meg a jelölésben (az Alkotmány 42. §-a, a 44/A. § (2) bekezdése, a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: **Jat.**) 1. § *f*) pontja, 10. §-a, valamint az Ötv. 16. § (1) bekezdése alapján),
- b) addig az **R. a 13. § (1) bekezdésének e) pontjában** egyértelművé teszi, hogy a helyi önkormányzat megnevezését követően a „*képviselő-testületének*”, vagy „*közgyűlésének*” szöveg alkalmazandó a jogalkotó megnevezéseként.

Egyéb (korábban sem megengedett) eltérések is előfordulhatnak a hatályos rendeletek jelölésében az új **R-hez** képest, amelyeket a cikk 1. részében felvázoltunk, ezért ezek ismertetésétől ehelyütt eltekintünk.

Mi legyen azon hatályos önkormányzati rendeletek jelölésével, amelyek valamely elemüket tekintve már nem felelnek meg a **R.** szabályainak?

Két esetben indokolt e témával foglalkozni:

- a) az önkormányzati rendelet jelölésének szabályossága általában;
- b) a helyi norma jelölése az SzMSz-ben.

a) Az önkormányzati rendelet jelölése szabályosságának kérdése

Alapvető érdek fűződik ahhoz, hogy a hatályos önkormányzati rendeletek minden esetben beazonosíthatóak, egyértelműen meghatározhatóak és rövid időn belül visszakereshetők legyenek. A beazonosítás, visszakeresés a jelölésben foglalt főbb elemek szerint történik (sorszám/évszám, tárgy, stb.); ahol van jogszabály-nyilvántartás, ott ezek képezik az alap- és a módosító jogszabályok regisztrációjának alapját.

Az előző okok miatt rendelkezik a **R.** 103. § b) pontja akként, hogy a jogszabály tervezetében *nem módosítható* a jogszabály jelölése.

Figyelemmel kell lenni azonban arra az alapelvi érdekre is, hogy a hatályos alacsonyabb szintű jogforrások ne legyenek ellentétesek a magasabb szintű jogforrásokkal. A hierarchia elve nemcsak alapelveként, hanem kötelező normaként is nevesítésre került a **Jat.** 1. § (2) bekezdésében.

A 2010. március 1-jét megelőzően hatályba lépett rendeletek címét tehát módosítani nem lehet, azonban a **R.** 145. § (2) bekezdése egy alkalmazási szabály előírásával feloldja e látszólag ellentmondásos helyzetet.

Mégpedig úgy, hogy kimondja, „E rendeletnek a jogszabályok megjelölésére vonatkozó szabályait a hatálybalépését megelőzően alkotott jogszabályokra *is alkalmazni kell ...*”.

A **R.** szabályai alkalmazásának elrendelése a korábbi önkormányzati rendeletek jelölésénél lehetővé teszi azt, hogy a lényegüket tekintve megegyező, azonban kisebb eltérésekkel bíró jelölések a jelenlegi elvárásoknak megfelelően kerüljenek megjelenítésre. E jogtechnikai megoldással – amikor az önkormányzati rendelettel módosítás, kiegészítés stb. miatt a jogalkotónak teendője van – a jogalkotás folyamatába építetten nyílik lehetőség a jelölés aktualizálására (ami nem módosítás!). Kiemelendő, hogy e szabállyal csak úgy lehet élni, hogy a jogi norma beazonosíthatósága változatlanul megmaradjon, és egyidejűleg fokozatosan elérjük azt a célt is, hogy a jogforrások jelölése országosan egységes, a hatályos jog szerinti legyen.

b) Az önkormányzati rendelet jelölésére vonatkozó rendelkezések az SzMSz-ben

Az önkormányzati rendelet jelölését kógensen és egzaktan tartalmazzák a **Jat.** és a **R.** már említett szabályai.

A **R. 16. § (2) bekezdésében** foglaltak alapján a helyi rendelet *nem idézheti* sem tartalmilag, sem szó szerint más jogszabály szövegét, az idézés helyett hivatkozást kell alkalmazni, ha a hivatkozás megkönnyíti a jogalkalmazást, vagy azt a jogszabály megfogalmazása követeli meg.

Véleményünk szerint a **Jat.**, valamint a **R.** normaszövege és 1. mellékletének 2.2.4. szám alatti szövegezési mintája egyértelmű a rendelet jelölésére, ezért nincs indoka a hivatkozás szabályai alkalmazásának.

Meglátásunk, hogy ellentétes e szabályokkal, ha az önkormányzat képviselő-testülete/közgyűlése megismétli az SzMSz-ében e normákat, ezért helyesebb, ha – legkésőbb a kötelező felülvizsgálatkor – a **R. XV.** Fejezete szerinti módon hatályon kívül helyezi az érintett szövegrész(ek)e)t.

Készítette:

Dr. Tóth Ildikó

Felügyeleti és Igazgatási Monitoring Osztály
Békéscsabai Kirendeltség

A határon átnyúló munkavállalás szabályai

2007. január 1. napjától az Európai Unió teljes jogú tagjává vált Románia, ezért közte és a Magyar Köztársaság között is megvalósult az áru, a tőke, a szolgáltatások és a személyek szabad áramlása.

A határtérség gazdasági és társadalmi erősítését kívánja elérni a Magyarország – Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program, amely a 2007-2013-as költségvetési időszakban kerül végrehajtásra az Európai Területi Együttműködés célkitűzés keretében. A Program által – a témánk szempontjából is jelentős – támogatandó területek:

- a határon átnyúló közlekedés fejlesztése,
- a határon átnyúló kommunikáció javítása,
- a határon átnyúló üzleti együttműködés támogatása,
- együttműködés a munkaerőpiacon, oktatásban – készségek, ismeretek közös fejlesztése,
- közösségek közötti együttműködés.

A Békés, Bihar és Arad megyei határ menti települések polgármesterei felismerve a fentiek fontosságát, közös projektekben, pályázatokban gondolkodnak.

E törekvésükkel szinkronban van a Dél-alföldi Regionális Munkaügyi Központ is, amely évek óta szorosan együttműködik a romániai megyei ügynökségekkel a magyar-román határ menti térségben a határon túli munkavállalás elősegítésében, a munkanélküliség csökkentésében és a foglalkoztatás növelésében. Nem elhanyagolható a munkavállalás, a külföldi tanulás tekintetében az sem, hogy a határ mentén élőkét gyakran rokon szálak is összefűzik, többnyire hasonló gazdasági- és életkörülmények között, hasonló problémákkal kell megbirkózniuk, azonosak a hagyományaik, a mentalitásuk, mind a hazai, mind a kisebbségi nyelvet értik, beszélik. Mindezek a sajátosságok megkönnyítik a másik tagállamban való munkavállalást, letelepedést, valamint az adott települési közösségbe való beilleszkedést, elfogadottságot is.

A munkavállalók szabad mozgása – az EK Szerződés 39. cikke szerint – jogot biztosít a munkavállalóknak arra, hogy

- tényleges állásajánlatokra jelentkezzenek,
- e célból a tagállamok területén szabadon mozogjanak,
- munkavállalás céljából valamely tagállamban tartózkodjanak,
- egy tagállamban történő alkalmazását követően az adott tagállam területén maradjanak.

A közösségi jog azt is kimondja, hogy a munkavállalókat tilos megkülönböztetni állampolgárságuk alapján, azaz a más tagállamból érkező munkavállalót az adott ország állampolgáraival egyenlően kell kezelni (ez többek között jelenti az egyenlő elbírálást a felvételnél, az azonos bérezést, a munkavégzési feltételek azonosságát; a szakszervezeti tagsághoz, társadalombiztosítási ellátáshoz való jogosultságot).

Hazánk európai uniós csatlakozásakor egyes korábbi tagállamok – félve attól, hogy az új tagállamokból érkező olcsó munkaerő megnehezíti saját munkavállalóik helyzetét – átmeneti mentességet kaptak és csak 2011-től kötelesek megnyitni hazai munkaerőpiacukat. Azon tagállamokban, ahol az átmeneti mentesség még fennáll, nem azt jelenti, hogy a magyar állampolgárok nem vállalhatnak munkát, hanem csak azt, hogy ahhoz engedélyre van szükség, melyet a munkaerőpiac vizsgálata után adnak ki.

A közösségi munkavállaló és vállalkozó esetén a „szabad mozgás” egyben jogot testesít meg a más EU vagy EGT-tagállamban való munkavégzésre, amely jog magában foglalja a huzamos ott-tartózkodás jogát és járulékos jogként megjelenik az adott ország szociális ellátórendszere igénybevételének a joga.

Az EU és EGT-országokban a más tagállami polgár a célország polgáraival egyenlő feltételek mellett vállalhat munkát, illetve alapíthat vállalkozást, tehát nem kell munkavállalási engedélyt igényelnie. E kedvezmény nemcsak a közösségi munkavállalóra, vállalkozóra, hanem a családtagjaikra is vonatkozik, függetlenül attól, hogy a családtagok mely állam polgárai.

A közösségi munkavállalóknak, vállalkozóknak a más tagállamban történő tartózkodáshoz – ha az meghaladja a három hónapot – tartózkodási engedélyt kell igényelniük. A tartózkodási engedély kiadásának egyik feltétele munkavállalóknál a munkaszerződés léte, míg a vállalkozóknak igazolniuk kell, hogy a folytatni kívánt tevékenységre nincs nemzeti korlátozás, tehát ők az adott tevékenységet a tagállam területén elláthatják.

A betöltetlen állások megismerésére többféle lehetőség nyílik, pl. ismerősök útján, újságok hirdetéseiből, interneten. A tapasztalatok szerint a munkakeresésnek ezek az informális eszközei nem mindig váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, ezért 1993-ban létrehozta az EU az EURES elnevezésű információs közvetítési rendszert.

Az EURES-tanácsadók hazánkban a regionális munkaügyi központok megyei kirendeltségén dolgozó kijelölt munkatársai, akik személyre szóló tájékoztatást nyújtanak a munkavállalással összefüggő fontos tudnivalókról. Az EURES szolgáltatások ingyenesek és igénybe vehetik a munkavállalók és a munkáltatók is.

Készítette:

Dr. Tóth Ildikó

Felügyeleti és Igazgatási Monitoring Osztály
Békéscsabai Kirendeltség

Békés megyei körkép az „Út a munkához” programhoz kapcsolódó szoftver működéséről

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.) 57/B. §-a és a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) 19. § (3) bekezdése értelmében az állami foglalkoztatási szerv és a jegyző közötti kapcsolattartás folyamatos elektronikus adatkapcsolat keretében, a Foglalkoztatási és Szociális Adatbázison keresztül történik (a továbbiakban: Adatbázis).

A Békés megyei önkormányzatok jegyzőinek és szociális ügyintézőinek megkérdezése alapján kívánunk tájékoztatást nyújtani a Foglalkoztatási és Szociális Adatbázis egy éves működésének tapasztalatairól. Kérdéseinket – a szakmai cikk megírását elősegítendő – az új feladatellátáshoz kapcsolódó témák szerint fogalmaztuk meg. A jegyzőknek elektronikus úton küldtük ki a kérdőíveket, a megjelölt határidőig összesen 49 településről érkezett vissza a kérdőív, ami az összes településhez viszonyítottan (75 település) 65 %-os megválaszolási aktivitást jelent.

A beérkezett kérdőíveket összesen 6 település típusba rendezve dolgoztuk fel. Ezek a 30.000 lakosságszámot meghaladó (a továbbiakban I. típusú), 10000 és 30000 lakosságszám közötti, (a továbbiakban II. típusú), 5000 és 10000 lakosságszám közötti (a továbbiakban III. típusú), 2000 és 5000 lakosságszám közötti (a továbbiakban IV. típusú), 1000 és 2000 lakosságszám közötti (a továbbiakban V. típusú), valamint 1000 lakosságszám alatti (a továbbiakban VI. típusú) települések csoportjai.

Az alábbiakban a kérdőívben megfogalmazott kérdésekre adott válaszok településtípusra jellemzően az alábbiak szerint alakultak. (A válaszoló települések nem minden kérdésfeltevésre válaszoltak, ezért az egyes kérdésekre adott válaszok összesítése nem egyezik meg az összes válaszadó település számával.)

Az önkormányzatnak az Adatbázis használatához szükséges informatikai technikai feltételeinek meglétére irányuló kérdésre csak a IV. és V. településtípus 2 települése válaszolta azt, hogy nem voltak biztosítottak, 1 település esetében sikerült biztosítani a feltételeket az Adatbázishoz történő csatlakozás határidejéig, 1 esetében azonban nem.

A Rendszeres Szociális Segélyezettek 2008. december. 31-i állapot szerinti adatainak elektronikus úton történő továbbítása csupán a II-V. típusba tartozó 5 település esetében nem történt meg a 2009. január 31-i határidőig az illetékes munkaügyi kirendeltséghez.

Az ÁSZF által szervezett, az Adatbázis kezeléséhez kapcsolódó régiós szintű felkészítéseken való részvétel kapcsán feltett kérdésre a választ adó önkormányzatok közül mindössze 3 válaszolta azt, hogy nem vett részt ezeken. Az összes településtípust illetően 32 településről az ügyintézők, 13 településről a jegyző és az ügyintézők együtt vettek részt a felkészítésen.

A képzéseken résztvevőknek az oktatással kapcsolatos elégedettségére jellemző, hogy az összes településtípust illetően 40 település válaszolta azt, hogy a képzés az Adatbázis használatához segítséget nyújtott, 3 önkormányzat e mellett további segítséget is igényelne és csak 1 olyan válasz érkezett, amely szerint a képzésen elhangzottak nem nyújtottak segítséget a feladatellátáshoz.

Az Adatbázisba belépéshez szükséges felhasználói azonosító és alapjelszó a választ adó önkormányzatok közül mindössze 3 település (IV., VI. típus) esetében nem állt rendelkezésre időben.

Elmondható, hogy a válaszoló Önkormányzatok nagy többsége az Adatbázishoz történő csatlakozás előtt is használt már valamilyen szociális ügyviteli programot.

Az összes településtípust illetően az erre irányuló kérdésre 33 önkormányzat adott igen választ. Az V. és VI. település típusba tartozó 22 válaszoló önkormányzat közül összesen 11 viszont nem használ ilyen programot.

Arra a kérdésre, hogy ha korábban, vagy a csatlakozás óta folyamatosan használnak ilyen ügyviteli programot, az jól együtt alkalmazható-e az Adatbázissal, az alábbi válaszok születtek. Az összes településtípust illetően a válaszoló települések közül 23 jól együtt alkalmazhatónak tartja a korábbi programot és az adatbázist, 9 település nem és 3 település csak részben. A leginkább megosztott a kérdésben a III. típusú településcsoport, ahol a 8 választ adó település közül csak 1 tartja jól együtt alkalmazhatónak a két programot, 3 nem és 3 csak részben.

A kérdőíven szerepelt az a kérdés is, hogy ha nem használtak és ma sem használnak külön szociális ügyviteli programot, jelent-e segítséget, esetleg nehézségeket az Adatbázishoz kapcsolódó program alkalmazása a napi munkában. Ezt a kérdést nem minden válaszadó település válaszolta meg, összesen 10 válasz érkezett. Ezek megoszlása a következő volt: 2 településen inkább segítséget jelent, 8 település esetében pedig sem segítséget, sem nehézséget nem okoz.

Az Adatbázishoz kapcsolódó program alkalmazásával kapcsolatos kérdés volt, hogy sikerül-e minden aktív korú ellátásban részesülő személy adatait folyamatosan kezelni (a törzsadatokból adatot elérni, új belépők adatait felvinni, döntéseket rögzíteni, stb.) az Adatbázishoz kapcsolódó program alkalmazásával. A választ adó települések túlnyomó része, összesen 41 igennel válaszolt, csupán 2 település válaszolt nemmel, és 5 település válaszolta, hogy csak részben.

Arra a kérdésre, hogy megoldott-e, hogy az ügyféllel kapcsolatos történések folyamatosan rögzítésre kerüljenek az Adatbázisban, összesen 43 település válaszolt igennel, csupán 2 település esetében okoz ez valamilyen problémát, és 3 település válaszolta azt, hogy részben megoldott az adatrögzítés.

Az Adatbázis működtetésével elérendő célokkal kapcsolatos kérdésekre az alábbi megoszlásban érkeztek válaszok.

- Arról, hogy megvalósul-e az elektronikus információcsere biztosítása és az ügyfél adatok elektronikus továbbítása a munkaügyi kirendeltségek és az önkormányzati hivatalok között, a válaszoló települések közül 38 igennel válaszolt, és 9 település válasza volt az, hogy csak részben.
- Arról, hogy megvalósult-e egy olyan országos, egységes adatbázis, amely bármelyik kirendeltségről, önkormányzati munkahelyről internet alapú, web-es szolgáltatással elérhető, a válaszoló települések közül 40 igennel válaszolt, és 8 település válasza volt az, hogy csak részben.
- Arról, hogy nyomon követhető-e a munkanélküli ügyfél „életútja” és megtörténik-e az ügyfél iratanyagának elektronikus „költöztetése”, a válaszoló települések közül 35 igennel válaszolt, 2 település nemmel és 10 település válasza volt az, hogy csak részben.
- Arról, hogy az Adatbázis szolgálja-e az „egyablakos ügyintézés” rendszerének alapjait, amelyben az állami foglalkoztatási szervezet (ÁFSZ), az önkormányzat, a munkaügyi ellenőrzés (OMMF – feketemunkával kapcsolatos ellenőrzése) egy adatbázisban válik „láthatóvá”, a válaszoló települések közül 36 igennel válaszolt, 4 település nemmel és 8 település válasza volt az, hogy csak részben.
- Arról, hogy a program kiváltja-e a papíralapú ügyintézés és a postai úton történő ügyirat továbbítás egy részét, a válaszoló települések közül 39 igennel, válaszolt, 2 település nemmel és 7 település válasza volt az, hogy csak részben.
- Arról, hogy a program folyamatos fejlesztéssel lehetővé teszi-e az ügyintézők tájékozódását, információhoz jutását, a változó jogszabályok előírásainak követését a válaszoló települések közül 42 igennel válaszolt, és 6 település válasza volt az, hogy csak részben.

Készítette:

Sztankovics Béla

Felügyeleti és Igazgatási Monitoring Osztály
Békéscsabai Kirendeltség

A vis maior káreseményekhez kapcsolódó elektronikus rendszer működéséről

2010. január 31-étől – a vis maior tartalék felhasználásának részletes szabályairól szóló 8/2010. (I. 28.) Kormányrendelet hatályba lépésével – megváltozott a helyi önkormányzatok vis maior támogatásának igénylési rendje, és az eljárás lebonyolításában a regionális fejlesztési tanácsok helyett a területileg illetékes államigazgatási hivatalok (a dél-alföldi régióban a Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal) kaptak fontos szerepet.

A támogatási igények kielégítésére a 2010. évi központi költségvetés 1,1 milliárd forintot különített el. Békés megyében 2010. január hónapban összesen kilenc helyi önkormányzat részéről került benyújtásra vis maior igénybejelentés – valamennyi esetben belvíz elleni védekezés miatt – összesen 9 millió 635 ezer forint értékben. Ezt követően 2010. április végéig további öt belvíz elleni védekezésen alapuló pályázati kérelem érkezett összesen 14 millió 141 ezer forint összegben.

A vis maior esemény bejelentésének, vizsgálatának, nyilvántartásának és elszámolásának fontos alapját képezi egy internet alapú bejelentési és nyilvántartási rendszer, mely az önkormányzatok számára egyébként sem ismeretlen: az **ebr42 rendszer**, amely a <http://ebr42.otm.gov.hu/palyazat/> címen érhető el. A rendszer a vis maior eljárás első szakaszától – a bejelentéstől – egészen a támogatás elszámolásáig fontos szerepet játszik az igényérvényesítés egyes állomásainak elektronikus kezelésében, mind a pályázó helyi önkormányzat, mind az eljárásban vizsgálati, véleményezési, ellenőrzési, illetve döntési hatáskörrel bíró közigazgatási szervek számára.

A vis maior támogatások eljárási rendje három részből áll és az elektronikus önkormányzati információs rendszer mindhárom részben szerephez jut.

1. Az első rész a bejelentési szakasz, amelyben az önkormányzatnak az előre nem látható esemény bekövetkezésétől, illetve a védekezés megkezdésétől számított 5 munkanapon belül faxon, illetve az **ebr42 rendszer használatával elektronikus úton** bejelentést kell tennie az Önkormányzati Minisztérium részére az esemény főbb adatainak és körülményeinek megjelölésével. Amennyiben a bejelentésre nyitva álló határidőt elmulasztja, a támogatásra való jogát elveszti. Pince és partfalomlás, valamint földcsuszamlás esetén egyéb speciális szabályok is érvényesülnek. A rendszer felhasználónév, illetve személyes jelszó megadásával érhető el az önkormányzat számára, és maga az elektronikus bejelentés a szoftver által felkínált formanyomtatvány kitöltésével történik. Az államigazgatási hivatal és a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság folyamatosan figyelemmel kíséri a számítógépes rendszert, hogy új bejelentés esetén haladéktalanul meg tudják tenni a szükséges intézkedéseket.

Védekezés bejelentése esetén ugyanis 5 munkanapon belül a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság helyszíni ellenőrzésére kerül sor, mely szerv a bejelentés valóságára, az esemény jellegére, a védekezési munkálatok szükségességére vonatkozó megállapításait szintén az ebr42 rendszerben rögzíti, illetve minden vis maior esemény kapcsán sor kerül egy – az államigazgatási hivatal által koordinált – bizottság előzetes helyszíni vizsgálatára, amelyről részletes és az ebr42 rendszerrel kitöltött jegyzőkönyv készül. Mindezek lehetővé teszik, hogy az eljárás érintettjei, beleértve a minisztériumot is, folyamatosan tisztában legyenek egymás cselekményeivel és a pályázat állásával. Az előzetes helyszíni vizsgálat jegyzőkönyve – hasonlóan az eddig említett szoftverelemekhez – egy formanyomtatvány kitöltésével rögzítődik és lezárás után többé már nem módosítható. A jegyzőkönyv a bevitelt követően azonnal nyomtatható és az érintettek részére még a helyszínen átadásra kerül. A formanyomtatvány kitöltése során a rendszer által felkínált elemek leegyszerűsítik a kitöltést,

és gyorsítják az eljárást, azonban a program jelenlegi formájában nehézséget okoz, hogy még nem képes az egyes mértékegységeket kezelni, így az érintett területek mértékének meghatározása (m², fm) problémába ütközik.

2. A második szakaszban kerül sor a támogatás tulajdonképpeni igénylésére. Ezt az önkormányzatoknak a fenti bejelentést követő 22 munkanapon belül kell megtenniük az ebr42 rendszerben megtalálható **adatlapon elektronikusan rögzítve**, illetve a kormányrendeletben részletesen meghatározott okiratokból, nyilatkozatokból, bizonylatokból, számlákból, szerződésekből, igazolásokból és egyéb dokumentumokból álló írásos pályázati anyag benyújtásával. Ezen határidő meghosszabbítására szintén nincs lehetőség, annak elmulasztása jogvesztő.

A pályázati anyagot írásban egy eredeti és egy másolati példányban a Magyar Államkincstár területileg illetékes szervéhez, és egy másolati példányban a területileg illetékes államigazgatási hivatalhoz kell benyújtani. A Magyar Államkincstár igazgatósága megvizsgálja a kérelmet és szükség esetén az igénylőt hiánypótlásra szólítja fel, eredményes hiánypótlást követően pedig részletes véleményének csatolása mellett a támogatási kérelem eredeti példányát megküldi a minisztérium részére.

Mivel az elektronikus rendszerben kitöltött pályázati adatlap a rögzítést követően már nem módosítható, a gyakorlatban nehézséget okoz a kincstár által az adatlapon feltárt hiányok önkormányzat részéről történő korrekciója, illetve az esetlegesen előforduló és feltárt elszámolási, számszaki hibák javítása, amelyhez a rendszer által már lezárt adatlap a hiánypótlás teljesítését megnehezíti. Hasonlóan problémás a pályázati anyag részét képező önkormányzati tulajdont igazoló tulajdoni lap másolatok becsatolási kötelezettsége, amelyek védekezés során adott esetben több tízezer forintos előzetes költséget is jelenthetnek a pályázó önkormányzatnak.

A Kincstárral párhuzamosan a beküldött pályázati dokumentáció kapcsán az államigazgatási hivatal a szakértői nyilatkozatok alapján észrevételt tesz a vis maior eseménnyel kapcsolatos költségekről és az igényelt támogatás segítségével megvalósuló feladatokról a miniszter számára, aki ennek figyelembevételével hozza meg döntését. Az **államigazgatási hivatal által megtett észrevétel** szintén az ebr42 rendszerben kerül rögzítésre az önkormányzat által benyújtott elektronikus adatlaphoz kapcsoltn.

3. Az eljárás harmadik szakaszában történik meg a támogatás felhasználásának ellenőrzése. A támogatottnak a befejezési határidőt követő 22 munkanapon belül, de legkésőbb a támogatásnak a számlájára érkezését követő egy éven belül az elektronikus rendszerbe felvitt adatlap és hiteles bizonylatok papíralapú benyújtásával kell a támogatás felhasználásáról elszámolnia. Az elszámolás elfogadását megelőzően az államigazgatási hivatal által koordinált bizottság ismételtén kiszáll a helyszínre, és ott ellenőrzést folytat, amelynek eredményéről értesíti a Magyar Államkincstárt. Kérdéses lehet, hogy védekezés esetén az eredeti állapot visszaállítását követő több hónap elteltével a helyszíni ellenőrzés vajon milyen megállapításokat tud tenni a tényleges megvalósítás kapcsán. Végül az elszámolások elfogadásáról, illetve az esetleges visszafizetési kötelezettség előírásáról a döntést az Államkincstár hozza meg.

Készítette:

Dr. Laurinyecz Attila

Felügyeleti és Igazgatási Monitoring Osztály
Békéscsabai Kirendeltség

Hatósági Főosztály tájékoztatói

Néhány mondat az adóügyekben elkésett fellebbezésről

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) 136. § (1) bekezdése alapján az adózó az ügy érdemében hozott első fokú határozat ellen **fellebbezhet**. A fellebbezés joga megilleti azt is, akire a határozat rendelkezést tartalmaz. Ugyanezen § (4) bekezdése szerint a fellebbezést a határozat (végzés) közlésétől számított 15 napon belül, utólagos adómegállapítás esetén 30 napon belül lehet előterjeszteni.

Az Art. 137. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezést annál az adóhatóságnál kell előterjeszteni, amely a megtámadott határozatot (végzést) hozta.

Amennyiben a fellebbezéssel támadott döntést hozó adóhatóság a nála benyújtandó fellebbezés elkésettségét állapítja meg, úgy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 2009. október 1. napjától hatályos 102. § (3) bekezdése alapján kell eljárnia: **az elkésett fellebbezést az első fokú döntést hozó hatóság érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.**

Az Art. 136. § 2009. november 17-től hatályos új, (6) bekezdése szerint **az adóhatóság az elkésett fellebbezést felügyeleti intézkedés iránti kérelemként bírálja el.**

Az adóügyekben az elsőfokú adóhatósághoz érkező, elkésett fellebbezések esetén követendő eljárást a Ket. 102. § (3), valamint az Art. 136. § (6) bekezdése látszólag ellentmondásosan szabályozza.

A két eljárási törvény egymáshoz való viszonyát, alkalmazásuk eseteit az Art. 5. §-a rendezi.

Az **Art. 5. § (1) bekezdése** szerint, **ha e törvény** vagy adót, adófizetési kötelezettséget, költségvetési támogatást megállapító törvény **másként nem rendelkezik**, az adóügyekben – a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Találkoztunk olyan elsőfokú adóhatósági állásponttal, amely szerint az Art. 136. § (6) bekezdése (amelynek értelmében az elkésett fellebbezést felügyeleti intézkedés iránti kérelemként kell elbírálni) **másként** rendelkezik, s ezért a Ket.-et, s így annak 102. § (3) bekezdését sem kell alkalmazni, vagyis **nem kell végzést hozni az elkésett fellebbezés elutasításáról**, hanem **azt automatikusan felügyeleti intézkedés iránti kérelemnek minősítve** az annak elbírálására jogosult adóhatósághoz – jelen esetben – Hivatalunkhoz kell **felterjeszteni** elbírálásra.

Ennek az álláspontnak az elfogadása esetén **az adózót megfosztanánk rendes jogorvoslati jogától**, amely pedig alapvető alkotmányos elv (a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 57. § (5) bekezdése). Az Art. 136. § (6) bekezdése és a Ket. 102. § (3) bekezdése nem ellentétesen rendelkezik, csupán az Art. 136. § (6) bekezdése gyakorlatilag hivatalból többletjogot biztosít az adózónak. Az elsőfokú adóhatóság jogosult megállapítani a hozzá benyújtott fellebbezés elkésettségét, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy erről döntést

kell hoznia a fellebbezési költségek viselésével együtt, méghozzá a Ket. 102. § (3) bekezdése szerinti végzéssel.

Előfordulhat, hogy az elsőfokú adóhatóság **helytelenül számolja a fellebbezési határidőt**, vagy az adózó által előterjesztett **igazolási kérelmet rá nézve negatívan (esetleg jogszabályértően) bírálja el**. Az adózónak fontos érdeke fűződhet ahhoz, hogy a rendes jogorvoslati joga ne sérüljön, s hogy a fellebbezés elkésettsége, illetve a költségviselés tekintetében a másodfokú hatóság is állást foglaljon.

Az Art. 136. § (6) bekezdésével a jogalkotónak nem lehetett az a célja, hogy az adózót megfosssa az Alkotmányban biztosított rendes jogorvoslati jogától, hanem éppen ellenkezőleg: többletjoghhoz juttatja. Az Art. 136. § (6) bekezdéséből nem olvasható ki olyan rendelkezés, „kimentés” az elsőfokú adóhatóságok számára, amely arra adna lehetőséget, hogy a Ket. 102. § (3) bekezdésének alkalmazását mellőzzék. E rendelkezés éppen az elkésett fellebbezés elutasítása elleni jogorvoslati jog biztosításán túl, **további „jogorvoslatot”, biztosítékot jelent** az adózónak jogai érvényesítéséhez.

Mindezek alapján megállapítható, hogy tekintetben **az Art. 136. § (6) bekezdése a Ket.-tel szemben nem rendelkezik másként**, mint a Ket., hanem éppen ellenkezőleg: **többletrendelkezést** tartalmaz.

Az Art. 5. § (2) bekezdésében felsorolt kivételek között nem szerepel az elkésett fellebbezéssel kapcsolatos eljárást szabályozó Ket. 102. § (3) bekezdése, tehát az **adóügyekben elkésett fellebbezés elutasításáról** a Ket. 102. § (3) bekezdése alapján **az elsőfokú adóhatóság köteles döntést hozni**, s e döntés jogerőre emelkedése után az elkésett, és érdemi vizsgálat nélkül elutasított fellebbezést – az elsőfokú iratokkal együtt – felügyeleti intézkedés iránti eljárás lefolytatása céljából felterjeszteni a másodfokú szervhez.

Készítette:

Dr. Dora Szilvia

Hatósági Osztály

Kecskeméti Kirendeltség

Az Étv. 48. § (9) bekezdése szerint jogvesztő határidő kezdetének meghatározása; a helyszíni szemle és az ügyintézési határidő

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Kfv.II.37.282/2009. számú ítéletében a szabálytalan építéssel kapcsolatos fennmaradási engedélyezési eljárásban az egy éves jogvesztő határidő kezdő napjának meghatározása tárgyában hozott döntést.

A Legfelsőbb Bíróság ítéletében rámutatott, hogy *a határidő megtartását a határidő kezdő időpontja, valamint a határidő számítására vonatkozó szabályok alapján kell vizsgálni. Az Étv. 48. § (9) bekezdésében írt egy éves határidő az építésügyi hatóság részére törvényben biztosított intézkedési határidő, melynek elmulasztása esetén bontási kötelezettséget elrendelni nem lehet.*

*Az EBH 2007/1739. számú eseti döntésben a Legfelsőbb Bíróság elvi jelentőséggel mondta ki, hogy az építésügyi hatóság egy éves intézkedési határideje az építésügyben szerzett első hivatalos tudomásszerzéstől számít. A határidő **nem a bejelentéssel, hanem a hatóság helyszíni szemléjének időpontjától veszi kezdetét**, mert a hatóság csak a helyszíni szemlén tud meggyőződni arról, hogy a bejelentésben foglaltak megfelelnek a valóságnak, illetve, hogy a látottak alapján szükséges-e és milyen hatósági intézkedés. (Kfv. 11.39.239/2006)*

A szabálytalanságnak közvetlenül az adott építésügyi hatósági eljárás keretei között kell az építésügyi hatóság tudomására jutnia olyan adatok alapján, amelyekből a szabálytalan építkezés ténye egyértelműen megállapítható.

A határidőt a Ket. 65. § (1), illetve (2) bekezdése alapján kell számítani. Az Étv. 48. § (9) bekezdésében foglalt határidő azonban nem azonos a Ket. 33. § (1) bekezdésében írt általános ügyintézési határidővel. Az ügyintézési határidő túllépése olyan eljárási szabálysértésnek minősül, amely az eljárás érdemére nem hat ki; az ügyintézési határidő – az Étv. 48. § (9) bekezdése szerinti határidőn belüli – túllépése a jogvesztő határidőt nem befolyásolja.

Készítette:

Sári Zsolt

Hatósági Főosztály

Szociális és Gyámhivatal tájékoztatói

Szociális intézmények, szolgáltatók hatósági ellenőrzésének megállapításai

A szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezéséről és ellenőrzéséről szóló 321/2009. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szmr.) 11. § (1) bekezdése szerint a működést engedélyező szerv legalább két évente ellenőrzi, hogy a szociális szolgáltató, intézmény a jogszabályokban és a működési engedélyben foglaltaknak megfelelően működik-e. A (3) bekezdés alapján ez az ellenőrzés helyszíni ellenőrzés keretében történik.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 88. § (4) bekezdésének értelmében a helyszíni ellenőrzés lefolytatására a szemlére vonatkozó rendelkezéseket (56-57/B. §) kell megfelelően alkalmazni.

A működést engedélyező szerv a **hatósági ellenőrzés elrendeléséről végzést** hoz, mely tartalmazza az ellenőrzés időpontját (a végzésről a fenntartó és az intézmény értesül). Ezen végzés meghozatalával indul meg az eljárás hivatalból, a Ket. szerinti általános 22 munkanapos ügyintézési határidő ekkor kezdődik.

A hatósági ellenőrzés során a szakmai programban foglaltak megvalósulása és a szociális szolgáltatások szakmai megfelelése kérdésében a módszertani intézményt **végzéssel** szakértőként kell kirendelni (a szakvéleményt a módszertani intézmény a kirendelést követő 22 munkanapon belül köteles elkészíteni, ezt a határidőt a működést engedélyező szerv – a módszertani intézménynek a határidő letelte előtt benyújtott, indokolt kérelmére – egy alkalommal, legfeljebb 10 munkanappal meghosszabbíthatja). Az ellenőrzést megelőzően legalább 15 munkanappal ellenőrzés lefolytatása céljából végzéssel meg kell keresni

- étkeztetés, nappali ellátás és bentlakásos intézményi ellátás esetében az ÁNTSZ illetékes kistérségi intézetét,
- egyházi vagy nem állami fenntartású, tanköteles korú vagy annál fiatalabb fogyatékos személyeket is ellátó ápolást, gondozást nyújtó intézmény esetében a megyei, fővárosi főjegyzőt.

Étkeztetés, nappali ellátás keretében nyújtott melegétkeztetés, melegétkeztetést nyújtó lakóotthon, továbbá más bentlakásos intézményi ellátás esetében a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal is megkereshető. Ezekben túlmenően a hatósági ellenőrzés során a működést engedélyező szerv az ellátottjogi képviselőtől adatot, tájékoztatást kérhet. A szakértő kirendelésével és a más hatóságok megkeresésével megszakad az ügyintézési határidő.

A Ket. 92. § (3) bekezdésének megfelelően a helyszíni hatósági ellenőrzésről, az annak során tett eljárási cselekményekről, megállapításokról, a lefoglalásról (iratanyag) és az ügyfél által tett nyilatkozatról **jegyzőkönyvet kell készíteni**. A (4) bekezdés értelmében a jegyzőkönyv egy példányát a hatóság az ügyfélnek a helyszínen átadja, vagy az ügyfél részére az ellenőrzés befejezésétől számított 5 munkanapon belül megküldi.

A Ket. 94. § (1) bekezdése értelmében, ha a működést engedélyező szerv a hatósági ellenőrzés eredményeként megállapítja, hogy a szociális intézmény/szolgáltató a

jogszabályokban, illetve a működési engedélyében foglaltakat megsértette és a jogszabálysértés a jogellenes magatartás megszüntetésével vagy a jogszerű állapot helyreállításával – újabb hatósági eljárás lefolytatása nélkül – orvosolható, a működést engedélyező szerv felhívja a fenntartó figyelmét a jogszabálysértésre, és legalább 15 munkanapos határidő megállapításával, valamint a jogkövetkezményekre való figyelmeztetéssel **végzésben kötelezi** annak megszüntetésére. Az Szmr. 13. § (1) bekezdése alapján ez a határidő legfeljebb 4 hónapos lehet – a hiányosság vagy más jogsértés megszüntetésére, illetve a jogszerű működés helyreállítására nyitva álló határidőt a jogsértés jellegétől és súlyától függően, valamint az ellátottak érdekeinek figyelembevételével kell megállapítani. Az **ellenőrzés megállapításait** tartalmazó végzést a hatósági ellenőrzés elrendelésétől számított **22 munkanapon belül** kell elkészíteni.

Ha a végzésben megállapított határidő eredménytelenül telik el, a működést engedélyező szerv külön hatósági eljárás keretében:

- a működési engedélyt ideiglenes működési engedélyre módosíthatja,
- a fenntartóval hatósági szerződést köthet,
- a jogszerű működés helyreállításáig megtilthatja újabb ellátottak felvételét,
- csökkentheti a férőhelyek számát,
- a szociális intézmény épületének egy részét lezárathatja,
- a működési engedélyt visszavonhatja, és kötelezheti a fenntartót, hogy a szociális szolgáltatással hagyjon fel,
- a működési engedélyt hivatalból módosíthatja,
- egyházi és nem állami fenntartású bentlakásos intézmény esetében határozhat a normatív állami hozzájárulás visszatartásáról,
- bírságot szabhat ki.

Egyidejűleg több jogkövetkezmény is megállapítható.

A végzésben való határidő tűzése nem alkalmazható, ha:

- a szociális intézmény/szolgáltató személyi, tárgyi feltételei, működése az ellátottak életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyezteti, illetve más alapvető jogát súlyosan sérti,
- a működést engedélyező ugyanazon intézmény/szolgáltató vonatkozásában egy éven belül jogkövetkezményt állapított meg a felhívás eredménytelensége miatt,
- a működést engedélyező ugyanazon intézmény/szolgáltató vonatkozásában egy éven belül ilyen felhívást alkalmazott,
- hatósági eljárás megindítása szükséges (pl. működési engedély hivatalból való módosítása).

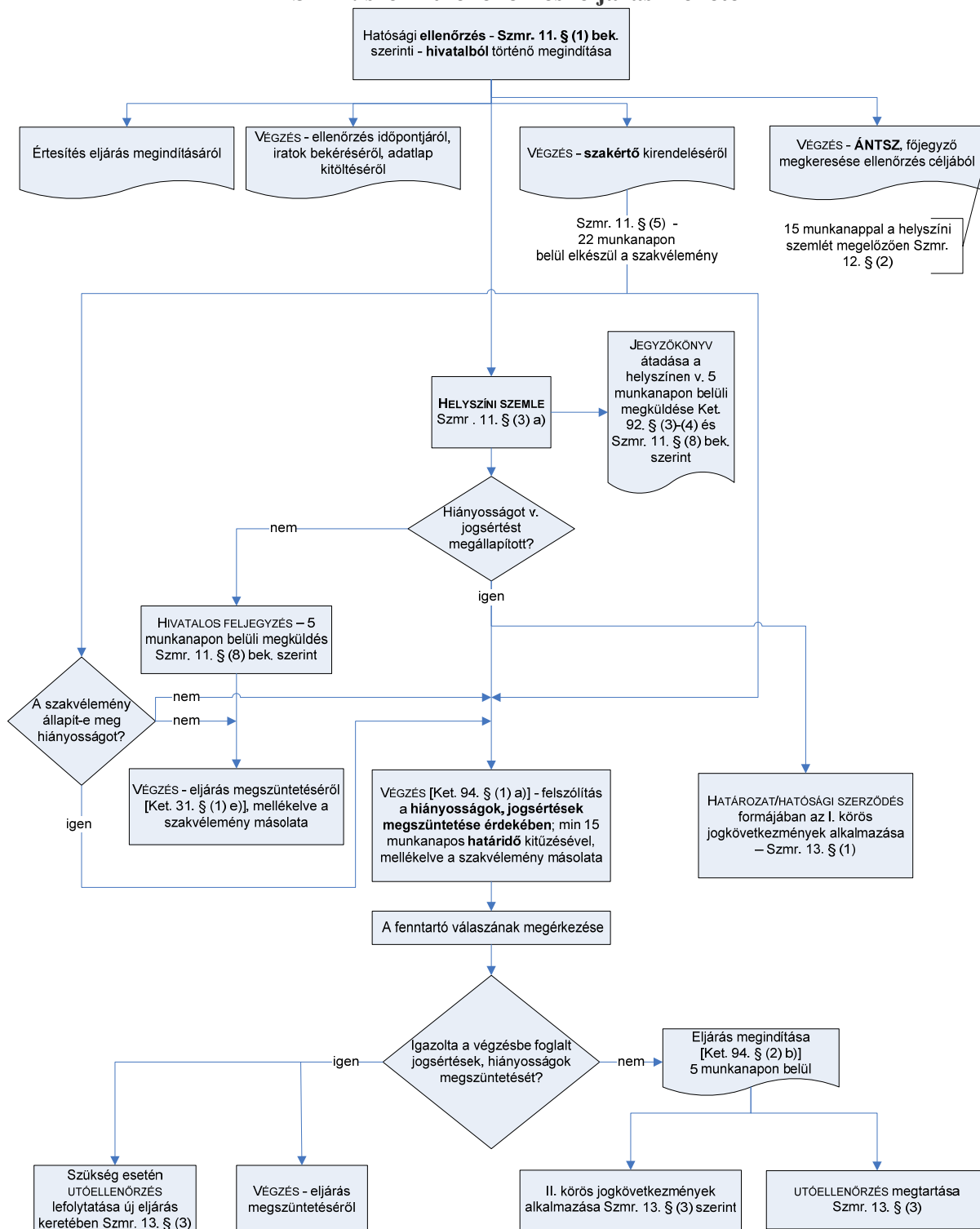
Ha a hatóság a helyszíni ellenőrzés során nem tapasztal jogsértést, akkor hivatalos feljegyzést is készíthet, amelyet a helyszínen átad az ügyfélnek, vagy az ellenőrzés befejezésétől számított 5 munkanapon belül megküld.

Az Szmr. 11. § (8) bekezdése szerint az ellenőrzési megállapításokat tartalmazó végzést vagy feljegyzést, illetve jegyzőkönyvet nappali ellátás esetében az engedélyező hatóság másolatban megküldi a szociális foglalkoztatást engedélyező szociális és gyámhivatalnak, ha a nappali ellátással kapcsolatban szociális foglalkoztatási engedélyt adtak ki.

A fentiekben leírt folyamatok áttekinthetősége érdekében az ellenőrzési eljárást az alábbi ábrával is szemléltetjük:

Az Szmr. szerinti ellenőrzési eljárás menete

Készítette:

Szőke Melinda
Szociális és Gyámhivatal
Kecskeméti Kirendeltség

Útmutató az emelt szintű férőhelyek visszaminősítéséhez

Az idősök otthona emelt szintű férőhelyei után igényelhető normatív állami támogatás összegének évről-évre (pl. 2008-ban 560.000 Ft/fő; 2010-ben 309.350 Ft/fő) történő fokozatos csökkenése eredményeként egyre több fenntartó dönt a meglévő, különösen elhalálozás miatt megüresedett emelt szintű férőhelyek visszaminősítése mellett.

Általános tapasztalat, hogy konkrét jogszabályi előírás (tételes felsorolás) hiányában a fenntartók, intézményvezetők gyakran tájékozatlanok a tekintetben, hogy mely dokumentumok benyújtása elengedhetetlen a visszaminősítés hatóság általi engedélyezéséhez.

Az engedélyeztetni kívánt visszaminősítésre, azaz a férőhelyszámában bekövetkező változás(ok)ra tekintettel a működési engedély módosítása iránti – a szociális szolgáltatások és intézmények engedélyezéséről és ellenőrzéséről szóló 321/2009. (XII. 29.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a rendelet 1. számú mellékletében meghatározott tartalmú, a szociális- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium (www.szmm.gov.hu) és a működést engedélyező szervek honlapján (www.darkh.hu), valamint a kormányzati portálon közzétett – **adatlapon vagy elektronikus úrlapon (formanyomtatványon) előterjesztett kérelemhez az alábbi dokumentumok benyújtása szükséges:**

- módosított szakmai program;
- módosított alapító okirat (állami fenntartású intézmények esetében, amennyiben az alapító okirat tartalmaz rendelkezést az engedélyezett férőhelyek, különösen az emelt szintű férőhelyek számát illetően);
- módosított ellátási szerződés (civil, valamint egyházi fenntartású intézmények vonatkozásában);
- elhunyt ellátott esetében az érintett lakó halotti anyakönyvi kivonata, és az adott férőhelyre megkötött megállapodás egy példánya, amely igazolja, hogy nevezett ellátott ténylegesen emelt szintű férőhelyen volt korábban elhelyezve;
- egyéb esetekben az eredeti, illetve a módosított megállapodás egy-egy példánya, valamint az egyszeri hozzájárulás visszafizetését igazoló irat.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 94/B. § (2) bekezdésének b) pontja szerint *az ellátottal kötendő megállapodásnak tartalmaznia kell többek között az intézmény által nyújtott szolgáltatások formáját, módját, körét.* Emelt szintű elhelyezést nyújtó intézmények esetén tehát a megállapodásban rögzíteni kell, hogy az intézmény a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet 43. §-ában meghatározott elhelyezési körülményeket biztosítja.

Hivatalunk minden esetben vizsgálja, hogy:

- a visszaminősíteni kért férőhelyek a megkötött megállapodások értelmében emelt szintű férőhelynek minősülnek-e;
- az ellátottak hozzájárultak-e a visszaminősítéshez; illetőleg
- a felek (a fenntartó és az ellátott) eltérő megállapodásának hiányában a visszaminősítést követően is biztosított lesz-e az átlagon felüli szolgáltatásnyújtás, illetőleg az emelt szintű elhelyezés.

Amennyiben tehát a fenntartó az ellátottal emelt szintű elhelyezésre és átlagon felüli szolgáltatásokra vonatkozó megállapodást kötött, a megállapodás csak az ellátott tudtával,

közös megegyezés alapján módosítható. A visszaminősítés külön kifejezett ellátotti hozzájárulás hiányában történő engedélyezése ugyanis az ellátottak jogainak jelentős érdeksérelmét jelentené.

Gyakran felmerülő probléma, hogy a benyújtott (a visszaminősítéssel érintett férőhelyekre vonatkozó) eredeti megállapodásokból nem állapítható meg, miszerint az érintett személy emelt szintű ellátásban vett/vesz részt, avagy, hogy az ellátottal a már meglévő megállapodás módosítása helyett a visszaminősítés tárgyában egy vadonatúj megállapodást kötnek.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a visszaminősítés esetében nem egy új jogviszony létrehozásáról van szó, csupán egy már meglévő jogviszony módosításáról amellyel, hogy a felek megállapodnak abban, miszerint az elhelyezés körülményei és feltételei tekintetében semmiféle változás nem következik be.

Ez alapján tehát, ha az ellátottal megkötött – sem a régi, sem az új – megállapodásokból nem derül ki, hogy ezen ellátott korábban emelt szintű ellátásban részesült, illetve egyéb esetekben, amikor a fenntartó és az ellátott a meglévő megállapodás módosítása helyett új megállapodást kötött, ezen új megállapodásokat – közös megegyezéssel – minden esetben meg kell szüntetni, és ragaszkodni kell a korábbi (eredeti) megállapodás módosításához, illetve annak szükség szerinti kiegészítéséhez (rögzítve abban az eredeti elhelyezési és ellátási feltételek változatlan biztosítását, valamint az ellátott visszaminősítéshez való kifejezett hozzájárulását).

Ezen felül a fenntartó köteles igazolni, hogy az ellátott felé az egyszeri hozzájárulás időarányos részét adott esetben visszafizette, avagy az Szt. szerinti min. 5 év (a megállapodásban ennél hosszabb időtartamot is megállapíthatnának, de nyilván ez nem jellemző) elteltével az ellátott felé semmiféle tartozása/visszafizetési kötelezettsége nem áll fenn. Utóbbi megállapítások egyebekben a megállapodás-módosításban is rögzítésre kerülhetnek.

Az ellátotti jogok védelme, így különösen az ellátottak visszaminősítéséről történő megfelelő tájékoztatása érdekében (az SzMM korábban kiadott tájékoztatója alapján) ajánlatos továbbá az intézményen belüli Érdekképviselői Fórum összehívása, valamint az illetékes ellátottjogi képviselő megállapodás-módosítási procedúrába történő bevonása is.

Készítette:

Dr. Poloznik Aranka
Szociális és Gyámhivatal
Kecskeméti Kirendeltség

Egyes szociális ellátások esetében az egyedülálló, az egyedül élő illetve a család fogalmának értelmezése, az egy főre jutó jövedelem meghatározása

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) hatálya alá tartozó szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások és természetben nyújtott szociális ellátások esetében kedvezőbb feltételek vonatkoznak az egyedülállókra, illetve az egyedül élőkre. Tapasztalataink szerint azonban a hatósági jogalkalmazás során az

ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazása eltérő és nem minden esetben egységes, ezért az egységes jogalkalmazás érdekében az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet.

Az Szt. 4. § (1) bekezdés l) pontja értelmében **egyedülálló** az a személy, aki **hajadon, nőtlen, özvegy, elvált vagy házastársától külön él, kivéve, ha élettársa van**. A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdése értelmében a házastársak csak akkor tekinthetők különélőnek, ha a lakcímük különböző.

Az Szt. 4. § (1) bekezdés e) pontja értelmében **egyedülélő** az a személy, aki **egyszemélyes háztartásban** lakik. **Háztartás** – az Szt. 4. § (1) bekezdés f) pontja értelmében – az egy lakásban **együtt lakó**, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező **személyek közössége**. A R. 2. § (1) bekezdése alapján a lakcím megállapítása szempontjából a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai irányadóak.

Az a kérelmező tehát, aki elvált, egyedülállónak minősül, azonban nem biztos, hogy egyedül élő is. Abban az esetben ugyanis, ha az adott lakcím más személy bejelentett lakóhelye is, a kérelmező nem minősül egyedül élőnek még akkor sem, ha a vele együtt élő személy nem közeli hozzátartozója.

Abban az esetben tehát, ha az adott lakcím a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szerint nemcsak a kérelmező lakóhelye (kivéve, ha az oda bejelentett személynek van tartózkodási helye, és ott tartózkodik), a kérelmező nem tekinthető egyedül élőnek, így pl. közgyógyellátásra való jogosultság megállapítása tekintetében nem alkalmazható esetében az egyedül élőkre vonatkozó magasabb jövedelemhatár.

Ezekben az esetekben nem mindig történik jogszerűen a család egy főre jutó jövedelmének meghatározása sem. Az Szt. 4. § (1) bekezdés c) pontja értelmében ugyanis **család** az egy lakásban, vagy személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális, gyermekvédelmi intézményben együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező **közeli hozzátartozók közössége**. Az Szt. hatálya alá tartozó ügyekben – ellentétben a Ptk-ban megfogalmazott általános közeli hozzátartozó fogalommal – nem minősül közeli hozzátartozónak a szülő, a testvér, illetve meghatározott életkor és feltétel alapján a gyermek (Szt. 4. § (1) bekezdés d) pont).

Néhány példa az egységes jogalkalmazáshoz:

1. Ha a közgyógyellátásra való jogosultság megállapítását kérő kérelmező együtt él édesanyjával, nem tekinthető egyedül élőnek, viszont a jövedelem meghatározásánál a vele együtt élő szülő és annak jövedelme nem vehető figyelembe. Így pl. az ilyen kérelmező normatív jogon (Szt. 50. § (2) bekezdés) közgyógyellátásra csak akkor jogosult, ha jövedelme nem haladja meg a 28.500,- Ft-ot, rendszeres gyógyító ellátásának költsége viszont meghaladja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10 %-át (2.850,- Ft-ot).
2. Abban az esetben ha kérelmező nagykorú – de az Szt. 4. § (1) bekezdés dc) pontjának megfelelő – fogyatékos gyermekével él együtt, szintén nem tekinthető egyedül élőnek, azonban a család jövedelmének megállapításakor a fogyatékos gyermeket és annak jövedelmét is figyelembe kell venni. Ebben az esetben is csak akkor van lehetőség normatív jogon a közgyógyellátásra való jogosultság megállapítására, ha az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 28.500,- Ft-ot, a rendszeres gyógyító ellátás

költsége viszont meghaladja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10 %-át (2.850,- Ft-ot).

3. Ha kérelmező egyedül él (az adott lakcímen más nincs bejelentve) akkor jogosult normatív közgyógyellátásra, amennyiben jövedelme nem haladja meg a 42.750,- Ft-ot, rendszeres gyógyító ellátásának költsége viszont meghaladja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10 %-át (2.850,- Ft-ot).

Valamennyi példa közgyógyellátással kapcsolatos, azonban hasonlóan kell eljárni azokban az Szt. hatálya alá tartozó ügytípusokban is (pl. átmeneti segély, temetési segély, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelő szolgáltatás), amikor a jogszabály az egyedül élőkre és nem az egyedülállókra vonatkozóan határoz meg kedvezőbb jogosultsági feltételeket.

A jogosultság megállapításakor

- a) a havi rendszerességgel járó – nem vállalkozásból, illetve őstermelői tevékenységből (a továbbiakban együtt: vállalkozás) származó – jövedelem esetén **a kérelem benyújtását megelőző hónap jövedelmét,**
- b) a nem havi rendszerességgel szerzett, illetve vállalkozásból származó jövedelem esetén **a kérelem benyújtásának hónapját közvetlenül megelőző tizenkét hónap alatt szerzett jövedelem egyhavi átlagát**

kell figyelembe venni azzal, hogy a b) pont szerinti számításnál azon hónapoknál, amelyek adóbevallással már lezárt időszakra esnek, a jövedelmet a bevallott éves jövedelemnek e hónapokkal arányos összegében kell beszámítani.

A nyugellátás vagy a nyugdíjszerű ellátások tekintetében aggályos egy havi nyugdíjszelvény vagy pénzügyi igazolás elfogadása, ugyanis az nem feltétlenül az ellátott tényleges nyugellátásának összegét tükrözi (pl. letiltás esetén már csak a letiltott összeg után fennmaradó nyugdíjat tartalmazza). A megalapozott döntés érdekében szükséges ezért a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság által kiadott, az ellátott várható éves nyugdíját tartalmazó igazolás beszerzése. Hasonló módon kell eljárni a családi pótlék esetében is. Ilyenkor a Magyar Államkincstár által kiadott igazolást kell csatolni, ugyanis a kifizetési szelvényen név nem szerepel, így annak jogosultja nem állapítható meg.

Nem alkalmazhatók a fenti rendelkezések **a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményei** iránti kérelmeinek elbírálása során, ugyanis a 164/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet a fentieként eltérő módon szabályozza mind a család, mind pedig az egyedülálló fogalmát. Ezekben az esetekben a családba tartozik a házastárson és élettárson kívül valamennyi egyeneságbeli rokon, örökbe fogadott, mostoha és nevelt gyermek, örökbe fogadó, mostoha és nevelőszülő és a testvér is. Egyedülálló az, aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált vagy házastársától külön él még abban az esetben is, ha a házastársak egy lakásban élnek ugyan, de a különélés tényét hitelt érdemlően igazolni tudják.

Ezekben az ügyekben – eltérően az Szt. hatálya alá tartozó ügyekétől – a tárgyévet megelőző évi jövedelem igazolását és figyelembevételét írja elő a jogszabály.

Készítette:

Prikkelné Fekete Erika
Szociális és Gyámhivatal
Kecskeméti Kirendeltség

Szociális szolgáltatók és intézmények működési engedélyeinek 2010. évi felülvizsgálata

A szociális szolgáltatók és intézmények működésének engedélyezéséről és ellenőrzéséről szóló **321/2009. (XII. 29.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Szmr.) 22. § (5) bekezdése** szerint ha a kiadott működési engedély nem felel meg az Szmr. 3. § (1) bekezdése szerinti követelményeknek (többféle szociális szolgáltatást nyújtó szociális szolgáltató, intézmény számára egy működési engedélyt kell kiadni; székhelyre és az egyes telephelyekre külön működési engedélyt kell kiadni), a működést engedélyező szerv a jogszabályoknak megfelelő működési engedélyt a módosítására irányuló soron következő eljárás során, de legkésőbb 2010. december 31. napjáig hivatalból kiadja, és a jogszabállyal ellentétes működési engedélyt visszavonja.

Itt azokra az esetekre kell gondolni, amikor például egy önkormányzat nyújt étkeztetést, házi segítségnyújtást és tanyagondnoki szolgáltatást egy helyen, de az egyes szolgáltatásokra külön-külön rendelkezik működési engedéllyel. Erre a jegyzők működési engedélyezési eljárásának ellenőrzése során számos példát láttunk. A másik eset, amikor egy intézmény a székhelyén és telephelyén is nyújt szociális szolgáltatásokat. Például az intézmény a székhelyén nyújtja az étkeztetést és a nappali ellátás – idősök klubja szolgáltatásokat, a telephelyen pedig a házi segítségnyújtást és a tanyagondnoki szolgáltatást. Ekkor külön működési engedélyt kell kiadni a székhelyre és a telephelyre.

Az Szmr. 22. § (6) bekezdése alapján, ha a működési engedély a hatályos Szmr. szerinti adatokat nem tartalmazza, a működési engedélyt a módosítására irányuló soron következő eljárás során, de legkésőbb 2010. december 31. napjáig hivatalból módosítani kell.

A működési engedélyben feltüntetendő adatokat az Szmr. 3. számú melléklete tartalmazza. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a működési engedélynek – az eddigiekhez képest – még tartalmaznia kell

- a fenntartó típusát,
- a szociális szolgáltató, intézmény adószámát (ha a fenntartótól különböző adószámmal rendelkezik),
- a falugondnoki, a tanyagondnoki, illetve a támogató szolgáltatáshoz használt gépjármű gyártmányát, típusát és rendszámát, illetve ha
- a szociális intézmény a nappali ellátás keretében fogyatékos gyermekek vagy demens személyek ellátását is vállalja, ezt a működési engedélyben – férőhelyszám meghatározása nélkül – minden esetben fel kell tüntetni.

Amennyiben a működést engedélyező szerv számára nem állnak rendelkezésre a fenti adatok, a működési engedély módosítása tárgyában a közigazgatási hatósági eljárás megindításáról végzéssel szükséges rendelkezni és a tényállás tisztázása érdekében a fenntartó képviselőjét határidő megjelölésével nyilatkozattételre kell felhívni (írásban nyilatkozzon a szolgáltató, intézmény adószámáról, az érintett szolgáltatások esetén a gépjármű gyártmányáról, típusáról és rendszámáról, valamint nappali ellátás esetén arról, hogy fogyatékos gyermekek vagy demens személyek ellátását vállalja-e).

A nyilatkozat megérkezését követően lehet hivatalból módosítani a szociális szolgáltató, intézmény működési engedélyét. Amennyiben az év során – még a felülvizsgálatot megelőzően – a fenntartó kezdeményezi a működési engedély módosítását, akkor ezen eljárás során kell a működési engedély kiegészítéséről gondoskodni.

A működési engedélyben a nyújtott szociális szolgáltatásokat szintén az Szmr. 3. számú melléklete szerinti megnevezéssel kell feltüntetni. Például: étkeztetés (és nem szociális étkeztetés), pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi alapellátás, nappali ellátás – idősök klubja, nappali ellátás – fogyatékos személyek nappali ellátása, nappali ellátás – nappali melegedő.

A működési engedély módosításának jogerőre emelkedését követően intézkedni szükséges a korábban kiállított tanúsítvány bevonásáról és az új tanúsítványnak a miniszter által erre a célra rendszeresített formában, az Szmr. 4. számú melléklete szerinti adattartalommal, a szükséges példányszámban történő kiadásáról. A www.szmm.gov.hu honlapon a minta megtalálható. **Itt hívjuk fel a figyelmet arra, hogy a minisztérium honlapján szereplő mintán a Magyar Köztársaság címere szerepel, így álláspontunk szerint a tanúsítványon is ezen címet kell feltüntetni.**

Felhívjuk a figyelmet arra is, hogy a működési engedély hivatalból történő módosítása nem zárja ki, hogy a fenntartó ugyanazon a negyedévben kezdeményezze a működési engedély módosítását. A működési engedély módosítását – a jogerőre emelkedést követően – a regiszterben is át kell vezetni (pld. működési engedély száma, dátuma, jogerőre emelkedés dátuma, gépjármű gyártmánya, típusa, rendszáma).

Készítette:

Tihanyi Judit

Szociális és Gyámhivatal
Kecskeméti Kirendeltség

Az intézményi térítési díj meghatározása, a kerekítés szabályainak alkalmazása a térítési díjak megállapítása során

Több települési önkormányzat jegyzője jelezte Hivatalunk felé, mely szerint nincs egységes gyakorlat a tekintetben, hogy az intézményi térítési díj összegét az önkormányzati rendeletben az általános forgalmi adóval növelt vagy pedig nettó összegben kell meghatározni, illetve hogyan kell a kerekítés szabályait alkalmazni.

Az intézményi térítési díj összegének jogszerű meghatározása érdekében a következő tájékoztatást adjuk:

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 115. § (1) bekezdése értelmében a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális ellátások térítési díja (a továbbiakban: intézményi térítési díj) a **szolgáltatási önköltség és a normatív állami hozzájárulás**, támogató szolgáltatás és jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetén a **szolgáltatási önköltség és a szolgáltatás külön jogszabály szerinti költségvetési támogatásának különbözete**. Az intézményi térítési díjat integrált intézmény esetében is szolgáltatásonként kell meghatározni, a közös költségelemek szolgáltatásonkénti közvetlen költségeinek arányában történő megosztásával. A 115. § (9) bekezdése szerint pedig a **szolgáltatási önköltség a szolgáltatás kapcsán felmerült ráfordítások** (a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 78-80. §-ai szerinti költségek, önkormányzati intézményeknél az éves költségvetési beszámoló 21. táblája 01-07 soraiban feltüntetett költségek) **egy szolgáltatási egységre** (ételadag, szolgáltatási óra, nap) számított értéke,

amelyet az előző év adatai alapján, a tárgyév április 1-jéig kell megállapítani. Ha a szolgáltatás az előző évben nem működött, az önköltség számításának alapjául a tárgyévre tervezett költségeket kell figyelembe venni.

A fenti jogszabályi hivatkozás szerint tehát a szolgáltatási önköltség a szolgáltatás kapcsán, előző évben felmerült ráfordítások összessége, mely **ráfordítás már tartalmazza az általános forgalmi adót**; az adott szolgáltatás intézményi térítési díját pedig a szolgáltatási önköltség és a tárgyévi normatív állami hozzájárulás különbözete adja.

Példa a szociális étkeztetés intézményi térítési díjának megállapítására a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló 2009. CXXX. törvény 3. számú melléklete szerinti adatok felhasználásával:

Otthonközeli ellátás normatív támogatásának összege	221.450.- Ft/fő
1 napi normatíva: (221.450.- Ft : 251= 882,2.- Ft)	882,2.- Ft/fő
1 ételadag normatív támogatása: (882,2.- Ft x 25 %)	220,55.- Ft
1 ételadag szolgáltatási önköltsége (csak példaként)	752,2.- Ft
Szociális étkeztetés intézményi térítési díja: (752,2 – 220,55)	531,65 ~ 530.- Ft

Az önkormányzat rendeletében tehát a szociális étkeztetés térítési díjaként 530.- Ft/ételadag határozható meg, amennyiben a képviselő-testület nem él az Szt. 115. § (10) bekezdésében foglaltakkal.

Ha az önkormányzat a példabeli eset kapcsán az intézményi térítési díjat 530.- Ft + ÁFA összegben határozná meg, akkor megsértené az Szt. 115. § (2) bekezdését, mely szerint a személyi térítési díj nem haladhatja meg az intézményi térítési díj összegét, de az ily módon meghatározott intézményi térítési díj sértené a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 2010. január 1. napjától hatályos 3. § (3) bekezdését is, melynek értelmében az intézményi térítési díjat konkrét összegben, tíz forintra kerekítve kell megállapítani. Az „530.- Ft + ÁFA” nem konkrét összeg és az ilyen meghatározás során a kerekítés szabályait sem lehet alkalmazni.

A Korm. rendelet ugyancsak 2010. január 1. napjától hatályos 4/B. §-a szerint a személyi térítési díjat is konkrét összegben, tíz forintra kerekítve kell megállapítani.

A fenntartó, illetve a személyi térítési díjat megállapító intézményvezető álláspontunk szerint akkor jár el helyesen, ha a kerekítést a számítás folyamatának utolsó mozzanataként végzi el, nem pedig a részszámítások során.

Felmerült továbbá a kérdés, hogy a kerekítés szabályait hogyan kell alkalmazni, ha az önkormányzat a saját forrásai terhére a szociális helyzetre tekintettel további kedvezményt nyújt. A kérdés megfogalmazása során azonban az vált nyilvánvalóvá, hogy a kedvezményt biztosító önkormányzat maga is elbizonytalanodott abban a kérdésben, hogy az önkormányzat által biztosított kedvezmény az intézményi vagy a személyi térítési díjat csökkenti-e.

Mint arra már utaltunk, az Szt. 115. § (1) bekezdése általános felhatalmazást ad az önkormányzatoknak arra, hogy az önköltség – állami normatíva különbözeteként megállapított intézményi térítési díjnál alacsonyabb összegben meghatározza az adott szolgáltatás intézményi térítési díját. Ha ezen megoldással él az önkormányzat, akkor ez azt

jelenti, hogy valamennyi, az adott szolgáltatást igénybe vevő ellátott vonatkozásában – szociális helyzetére tekintet nélkül – ezen alacsonyabb intézményi térítési díj figyelembevételével kell a személyi térítési díjat megállapítani. Ebben az esetben tehát a fenntartó az intézményi térítési díj megállapíthatónál alacsonyabb összegű meghatározásával kvázi „általános méltányosságot” gyakorol. Más a helyzet azonban, ha a fenntartó önkormányzat az intézményi térítési díjat a szolgáltatási önköltség és az állami normatíva különbözeteként állapítja meg, ugyanakkor az Szt. 115. § (3) bekezdésének alkalmazásával a rendeletében meghatározza azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén a térítési díj csökkenthető vagy elengedhető, **ez a kedvezmény azonban nem az intézményi, hanem a személyi térítési díj összegét csökkenti.**

A kerekítést ebben az esetben a kedvezménnyel megállapított személyi térítési díj számításának utolsó mozzanataként kell elvégezni.

Példa:

A szociális étkeztetés intézményi térítési díja:	530.- Ft/ételadag
Az ellátott havi rendszeres jövedelmének 30 %-a figyelembevételével a személyi térítési díj:	346.- Ft
Az önkormányzati rendelet szerinti kedvezmény szerint a személyi térítési díjat 20 %-kal csökkenteni kell:	69,2.- Ft
A tényleges személyi térítési díj:	276,8 ~ 280.- Ft

Készítette:

Czudarhelyi Mária
Szociális és Gyámhivatal
Kecskeméti Kirendeltség

Gyermekvédelmi igazgatási bírság

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 100/A. §-a 2010. január 1. napján hatályba léptette a **gyermekvédelmi igazgatási bírságról** szóló rendelkezéseket. A gyermekvédelmi igazgatási bírság részben érintheti a fenntartót, az intézményvezetőket, a szolgáltatókat, és más jogsértő személyeket a gyermeki jogok súlyos sérelme esetén, ugyanakkor több személlyel szemben is kiszabható.

A bírságot a **működést engedélyező szervnek**, valamint a **szociális és gyámhivatalnak** van lehetősége kezdeményezni a maga jogkörében.

A bírság igen széles körben alkalmazható, így a gyermekek törvényben biztosított jogainak megsértése, a tájékoztatási kötelezettség megszegése, a gyermek, a szülő vagy más törvényes képviselő, érdekképviselői szerv jogai gyakorlásában való akadályozása, panaszok ki nem vizsgálása, a működési engedélyekkel kapcsolatos nemtevés, bejelentési kötelezettség elmulasztása, illetve a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatás biztosításával való jogellenes felhagyás körébe tartozó jogsértések esetén.

Néhány konkrét eset, **amikor kiszabható a gyermekvédelmi igazgatási bírság:**

- A fenntartó nem biztosítja a törvényben meghatározott ellátásokat (így pl. teljeskörű ellátás, napi háromszori, ötszöri étkezés).

- Sérülnek a gyermeki jogok abban az esetben, ha a település ténylegesen nem nyújt gyermekjóléti szolgáltatást, nem teszi meg a megfelelő intézkedéseket a gyermekek veszélyeztetésének észlelése esetén, valamint nem működteti a jelzőrendszert.
- A működési engedélyben meghatározott férőhelyszámon felüli gondozotti létszám (tipikus a bölcsődék esetén), amikor is a fenntartó nem biztosítja a jogszabályban meghatározott gyermekenkénti alapterület nagyságot, és ezáltal sérülnek a gyermekek jogai.
- A tájékoztatási kötelezettség megsértésének tipikus esete, ha a szolgáltató nem köt megállapodást a szolgáltatás igénybevevőjével. Megállapodás hiányában ugyanis nem tudja az ellátott, hogy milyen tartalmú szolgáltatásra lehet igénye, milyen gyakorisággal, az mennyibe kerül, és mikor, hogyan kell érte fizetni. Nem kap tájékoztatást továbbá a jogairól, kötelességeiről. A nyújtott szolgáltatások körében ha vita van, nincs olyan dokumentum a szolgáltatás igénybevevőjénél, amelyre hivatkozással sérelmének orvoslását kérheti, így ez akár a bírósághoz fordulás lehetőségét is csökkentheti.
- A tájékoztatási kötelezettség megsértésének minősül, ha az intézményvezető/szakmai vezető nem tájékoztatja a klienseket, ellátottakat a gyermekjogi képviselő által nyújtható segítségadás lehetőségéről, elérhetőségéről. Az, hogy nincs kifüggesztve az ellátottjogi képviselő neve, elérhetősége, megakadályozhatja a szolgáltatást igénybevevőt abban, hogy panaszával a gyermekjogi képviselőhöz forduljon, és a tájékoztatási jog sérelme mellett fennáll a panaszjog gyakorlásának korlátozása is.
- A szolgáltató nem ad tájékoztatást az ügyfélfogadás rendjéről.
- Az étkezési/személyi térítési díj nem megfelelően kerül megállapításra.
- A gyermek, a szülő vagy más törvényes képviselő, érdekképviselői szerv jogai gyakorlásában való akadályozása körébe tartozó tipikus jogsértés, amikor a fenntartó nem gondoskodik az érdekképviselői fórum létrehozásáról, működtetéséről.
- A jogszabály meghatározza a bejelentési kötelezettség azon eseteit amikor a fenntartóval szemben bírság szabható ki, tipikusan ilyen eset, amikor az ellátásba korábban nem szolgáló épületet (épületrészt) von be, vagy korábban ilyen célra szolgáló épületet von ki, vagy pedig az épületen építésiengedély-köteles építést, bővítést vagy átalakítást végzett.

Általában nem szabható ki a gyermekvédelmi igazgatási bírság:

- A bejelentési kötelezettség elmulasztásának nem minden esetében szabható ki bírság, így a jogszabály kiveszi a körből az engedélyezés alapjául szolgáló egyéb lényeges körülményekben bekövetkező változások elmulasztását, így különösen, ha a szolgáltató vezetője megváltozik, vagy a szakmai program, illetve ellátási szerződés lényeges eleme megváltozik.
- Ha a szolgáltató nem rendelkezik megfelelő számú és képesítésű személlyel, akkor a szolgáltatás szakmai színvonala vonatkozásában jelennek meg hiányosságok. Ennek következtében a gyermeki jogok széles köre sérülhet, azonban ez egyértelműen működési engedélyt érintő hiányosság.
- Ha a gyermekjóléti szolgálat nem rendelkezik megfelelő infrastrukturális ellátottsággal, az is a működési engedélyt érintő hiányosság.

A törvényben meghatározott jogsértések esetén **legfeljebb 200 ezer Ft** összegű gyermekvédelmi bírság szabható ki. Amennyiben a bírsággal sújtott személy vagy szervezet határidőn belül nem intézkedik a jogellenesség megszüntetése érdekében, a bírság **ismételten kiszabható**.

A törvény lehetőséget biztosít arra, hogy a bírság más jogkövetkezményekkel, illetve a feljelentési kötelezettség teljesítésével egyidejűleg is alkalmazható legyen. Továbbá a bírság kiszabása helyett vagy mellett a bírságot kiszabó szerv alkalmazhatja a gyermekjóléti,

gyermekvédelmi szolgáltatás működési engedélyezése, illetve működtetése során felmerülő jogsértések esetén meghatározott jogkövetkezményeket, a fenntartót, illetve a működtetőt kötelezheti arra, hogy a jogsértő személyt küldje továbbképzésre, illetve a jogsértéssel érintettek között egyeztető megbeszélés tartása iránt intézkedhet.

Továbbképzés alatt az Országos Szociális és Gyermekvédelmi Továbbképzési és Szakvizsga Bizottság által minősített továbbképzéseket kell érteni.

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozói engedélyről szóló 259/2002. (XII. 18.) Kormányrendelet (Gymr.) kiegészítő szabályai szerint a bírságot a kiszabó határozat jogerőre emelkedését követő **22 munkanapon belül kell megfizetni** – ha fizetési kedvezményt nem engedélyezett – **az első fokon eljáró működést engedélyező szervnek**, melyet a megbírságot – a megfizetést követő három munkanapon belül – köteles igazolni is.

A bírságból befolyt összeget a működést engedélyező szerv negyedévente, a negyedévet követő hónap 20-áig a minisztérium fejezeti kezelésű előirányzat-felhasználási keretszámlájára utalja át. A működést engedélyező szerv az átutalással egyidejűleg köteles a bírságot kiszabó jogerős határozat egy hitelesített másolati példányát is megküldeni a minisztériumnak.

A jogerősen kiszabott és meg nem fizetett bírság adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül és adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) rendelkezései szerint kell végrehajtani. A végrehajtásra jogosult szerv az állami adóhatóság, azaz vagy a jogerős kiszabó határozatot, vagy a külön szerkesztett végrehajtást elrendelő végzést kell megküldeni az APEH-nak, mégpedig a fenntartó székhelye szerint illetékes adóhatóságnak.

Készítette:

Dr. Kiss Anett

Szociális és Gyámhivatal
Kecskeméti Kirendeltség

HIVATALI TÁJÉKOZTATÓ

A Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal regionális közigazgatási tájékoztatója

A kiadásért felelős: Dr. Siket Judit hivatalvezető

Szerkeszti: Koordinációs és Szervezési Főosztály

A szerkesztésben közreműködik: Dr. Lőrincsik Péter

lorincsik.peter@darkh.hu

62/562-656

✉ 6741 Szeged, Rákóczi tér 1.

🌐 www.darkh.hu

☎ 62/562-662

📠 62/562-601

✉ vezeto@darkh.hu